

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
Київський університет права НАН України
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський регіональний центр
підвищення кваліфікації**

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ ВИМІР

**Матеріали XI Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

(м. Полтава, 8 червня 2022 року)

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12
Т65

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

О. О. Кульчий, к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Т65 **Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір** : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 8 червня 2022 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2022. – 114 с.

У збірнику містяться матеріали наукових праць учених, студентів вищих навчальних закладів, присвячені відродженню приватного права в Україні в загальнотеоретичному, галузевому (цивільстичному) та педагогічному вимірах цього процесу.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, науковців, державних службовців та фахівців гуманітарного профілю.

УДК 341.9(477):37
ББК 67.9(4Укр)301.12

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

Біланов О. С. Правові питання транснаціонального сурогатного материнства	43
Орел В. А. Використання юридичної аргументації Європейським судом з прав людини	46
Кропова А. С. Поняття «міжнародного інвестиційного права»	49
Дуброва А. М. Захист приватного життя в міжнародному праві і національному законодавстві України	52
Кульчій О. О. Відшкодування шкоди, спричиненої державою, у міжнародному приватному праві	55
Сорокіна В. Д. Міжнародний досвід цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань	57
Кучеренко В. С. Використання електронного підпису громадянами України і юридичними особами України у договорі купівлі-продажу	60
Пашко С. М. Договірно-правова база співробітництва України та ЄС	64
Бойко В. Ю. Правова природа адміністративно-господарських санкцій	66
СЕКЦІЯ 3. ВЗАЄМОДІЯ ТА ВЗАЄМОПРОНИКНЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА. ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО	
Червякова О. В. Державне регулювання пам'ятко-охоронної діяльності та збереження культурної спадщини у взаємодії приватного та публічного права.... Ошибка! Закладка не определена.	
Солдатенко О. В. Право на охорону здоров'я як поєднання приватного та публічного інтересів	74
Атаманюк О. А., Кротова О. Г., Боровиков О. В. Розвиток соціального партнерства та соціального діалогу як засобів попередження соціально-трудових конфліктів.....	76
Горбань О. В. Баланс приватного і публічного права: міждисциплінарний підхід до розв'язання проблеми	80
Білокінь Р. М. Актуальні питання процесуальної відповідальності в умовах реформування правоохоронної та судової системи	83

6. Вороненко Ю. В., Радиш Я. Ф. Медичне право в системі права України: стан і перспективи розвитку. *Український медичний часопис*. № 5. URL: <https://www.umj.com.ua/article/371/medichne-pravo-v-sistemi-prava-ukraini-stand-i-perspektivi-rozvitku>.

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА

Біланов О. С.,

кафедра філософії та суспільних наук,

Полтавський державний медичний університет

Питання національних відмінностей у правовому регулюванні правовідносин сурогатного материнства спричиняло постійні обговорення серед міжнародної спільноти.

Транснаціональне сурогатне материнство визначається як певний процес, в якому сурогатне материнство відбувається в країні, відмінній від громадянства потенційних батьків.

Відсутність єдиної світової практики та наявність ряду суперечливих законів про сурогатне материнство між різними країнами призводять до плутанини у визначенні законних батьків дитини, невизнанням дітей у країнах, де репродуктивні технології заборонені законом, порядку та умов виконання договору сурогатного материнства.

З самого початку появи репродуктивних технологій інститут сурогатного материнства викликав дискусії серед науковців та юристів всіх країн. Більш того, навіть, термінологія, що застосовувалась у різних державах не співпадала у своєму значенні.

Так, наприклад, у Великобританії угоди, де сурогатна мати також є генетичною матір'ю дитини, були визначені як «часткове», «пряме» або «генетичне» сурогатне материнство, а угоди, де сурогат не є генетично пов'язаним з дитиною, називаються «повним», «приймаюче» або «гестаційне» сурогатне материнство. У Сполучених Штатах Америки (далі – США) сурогатне материнство спочатку означало домовленість, за якою потенційні батьки намагалися зачати за допомогою жіночої яйцеклітини. В результаті лікування шляхом запліднення «in vitro», з'явився ще один варіант сурогатного материнства, коли пара або особа працювали з жінкою, яка мала б генетично неспоріднений ембріон, який був переданий їй. У такому випадку сурогат сприяв лише виношуванню дитини [1].

З 15 лютого 2021 року у США в дію вступив Закон про безпеку батьків дітей (далі – Закон). Положення вказаного Закону легалізують гестаційне сурогатне материнство та надають простий спосіб встановити біологічним батькам їх батьківські права. Тобто, фактично, узаконюється гестаційне сурогатне материнство за умови, що домовленість відповідає передовій практиці у сфері захисту інтересів сурогатної матері, передбачуваних батьків та дитини. Вносяться зміни щодо вимоги для забезпечення юридично закріпленого батьківства для одностатевих пар, створює юридично зобов'язуючі відносини батько-дитина, як тільки дитина народжується. Не можна не зазначити, що було регламентовано ряд гарантій прав сурогатної матері. Наприклад, цікавим є те, що жінка може самостійно приймати рішення щодо способу народження та всього процесу вагітності, крім того, визначено право на відмову від сурогатного материнства до вагітності без накладення штрафних санкцій [2].

Існують різні погляди на питання міжнародних прав людини та практики сурогатного материнства. Сурогатне материнство за міжнародним правом може визначати потенційних батьків по-різному. Наприклад, матір'ю дитини може бути сурогатна жінка до тих пір, доки суд не ухвалить рішення про батьківство. Існують також складні питання, щодо визначення громадянства дитини, зокрема, якщо ця дитина була б без громадянства, коли вона народилася за кордоном у межах міжнародної сурогатної домовленості.

Відтак, залежно від громадянства потенційних батьків, сурогату та тих, хто надає генетичний матеріал, в результаті дитина може стати: без громадянства і без законних батьків (наприклад, така ситуація може скластись в Індії); без батьків, але з громадянством країни народження (наприклад, США); або бути дитиною сурогатної жінки лише з громадянством країни народження (наприклад, Таїланду) [3].

О. Розгон пропонує вирішувати питання транснаціонального сурогатного материнства з урахуванням норм міжнародного приватного права та колізійних норм: закон громадянства, закон найбільш тісного зв'язку, особистого закону дитини, особистого закону матері і т.д. [4, с. 130].

Слушно зауважує Н. М. Квіт, щодо того, що різниця у правопорядку держав призвели до виникнення такого явища, як «репродуктивний туризм». Суть вказаного поняття полягає у тому, що громадяни країн, де заборонене сурогатне материнство прямують до країн, де воно дозволене, що призводить до виникнення проблем з точки зору міжнародного цивільного та кримінального права [5, с. 41].

Підхід держав до політики України у сфері сурогатного материнства демонструє, що Україну продовжують розглядати як сприятливу платформу для використання сурогатного материнства. Разом з тим, юристи стверджують, що Україна ратифікувала ряд міжнародних договорів, що є складовою українського національного законодавства, таким чином, в державі не порушується право на повагу до людської гідності під час застосування сурогатного материнства [6].

Враховуючи вищевикладене, окреслені нами проблеми можуть бути вирішені шляхом реформування законодавства держав та прийняття єдиного міжнародного акту, який би визначав однакову термінологію, зразок примірного договору сурогатного материнства, правовий статус учасників та визнання факту батьківства незалежно від місця застосування сурогатного материнства.

Список використаних джерел:

1. Andrea Braverman, Polly Casey, Vasanti Jadv. Reproduction through surrogacy. The UK and US experience. 2012. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/reproductive-donation/reproduction-through-surrogacy/45650C19336078552E6E527EE4EC4E97>
2. The Child-Parent Security Act: Gestational Surrogacy. Department of Health. 2021. URL: <https://health.ny.gov/community/pregnancy/surrogacy/>
3. Regulating Surrogacy in Australia. Human rights Law Centre. 2015. URL: https://www-hrlc-org-au.translate.googleusercontent.com/bulletin-content/regulating-surrogacy-in-australia?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
4. Розгон О. В. Колізійне регулювання встановлення походження дитини при застосуванні сурогатного материнства. *Альманах міжнародного права*. 2017. Вип. 17. С. 123-133.
5. Квіт Н. М. Інститут сурогатного материнства: проблеми колізійного регулювання. *Альманах міжнародного права*. 2016. Вип. 14. С. 38-49.
6. Колесник Г., Светлічний І., Погоріленко А. Комерційне сурогатне материнство: огляд міжнародно-правових підходів. Вища школа адвокатури НААУ. 2021. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/komertsijne-surogatne-materynstvo-oglyad-mizhnarodno-pravovyh-pidhodiv/>